

TECHNOLOGIES AND TRENDS IN SOLVING THE PROBLEM OF GLOBAL HUMAN TRAFFICKING IN THE MODERN WORLD

ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

**Halyna Vasylchuk¹
Iryna Kyrychuk²**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-354-5-7>

У лексиконі сучасного українського суспільства усе частіше вживається термін «трафікінг» або ж «торгівля людьми». Здавалося б, людство давно забуло про явище работоргівлі, яке більшість з нас асоціюють з давньою та середньовічною історією – кріпацтвом, «чорним рабством» [2, с. 47]. Проте, як свідчать факти, работоргівля є цілком сучасною реальією, чие існування має потужне економічне підґрунтя. Ця проблема має глобальний характер, адже постраждати від торгівлі людьми може будь-хто.

Україна насамперед вважається країною походження постраждалих від торгівлі людьми, останніми роками вона стала також країною призначення. Так іноземці, що приїжджають в Україну із країн, де військові конфлікти продовжуються десятиріччями, у пошуках безпечного місця проживання можуть постраждати від торгівлі людьми на території України, так само, як і громадяни України.

Об'єднаними зусиллями світова спільнота може протидіяти торгівлі людьми такими засобами: підвищення рівня інформованості населення; превентивна робота; виявлення випадків торгівлі людьми; ідентифікація та реабілітація жертв торгівлі людьми; надання всебічної допомоги постраждалим від торгівлі людьми; захист їх правового статусу та соціальна реінтеграція – ось пріоритетні завдання суспільства у сфері протидії торгівлі людьми.

Верховна Рада України ухвалила 20.09.2011 р. Закон «Про протидію торгівлі людьми». У Законі визначено основні напрями реалізації державної політики, спрямованої на протидію торгівлі людьми; повноваження органів виконавчої влади під час здійснення заходів з

¹ Volodymyr-Volynskyi Applied College, Ukraine

² Volodymyr-Volynskyi Applied College, Ukraine

протидії торгівлі людьми; механізм запобігання торгівлі людьми, боротьби з нею, надання допомоги та захисту постраждалим особам [5, с. 10]. Також закон визначає права постраждалих від торгівлі людьми осіб, які звернулися за допомогою. Крім того, передбачено посилення відповідальності за правопорушення, пов'язані з торгівлею людьми.

Торгівля людьми заборонена і карається законом України за статтею 149 кримінального кодексу [4, с. 74].

Визначення торгівлі людьми міститься в Протоколі ООН про попередження та припинення торгівлі людьми, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності: а) «Торгівля людьми» означає здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, приховання чи утримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примушення, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю стану або шляхом підкупу у вигляді платежів або користі для отримання згоди особи, що контролює іншу особу. Експлуатація включає, як мінімум, експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю або послуги, рабство або звичаї, подібні рабству, підневільний стан або вилучення органів; б) вербування, перевезення, передача, приховування або здобуття дитини для цілей експлуатації вважаються «торгівлею людьми» навіть в тому випадку, якщо вони не пов'язані із застосуванням якого-небудь із засобів впливу; в) «дитина» означає будь-яку особу, що не досягла 18 річного віку [3, с. 35].

Постраждалими від торгівлі людьми є чоловіки, жінки та діти всіх національностей та класів. Злочинці користуються їх надіями та мріями та продають їх в експлуатацію та рабство.

Більшість постраждалих від торгівлі людьми вважають, що їхнє рішення мігрувати у пошуках кращого працевлаштування – це підконтрольний їм процес. Вони не усвідомлюють, що від самого початку, що їх обманюють аби лише створити ситуацію, в якій їх можна буде експлуатувати.

Через військові дії мільйони людей виїхали з України в пошуках безпеки, їжі та притулку. 90% з них – жінки та діти. Будь-хто з цих людей може опинитися під загрозою торгівлі людьми, незалежно від соціального статусу, освіти, віку чи статі. Торговці людьми експлуатують вразливих людей, які прибувають з-за кордону, особливо якщо вони не знайомі з мовою чи культурою країни перебування. Вони користуються ситуацією, в якій опинилися жертви, і застосовують силу чи обман щоб змусити людей надавати сексуальні послуги, жебрацтва або навіть скоєння злочинів. Люди, які виїхали з України, перебувають у зоні особливого інтересу злочинних організацій. Вони ризикують потрапити до рук

торговців сексуальними послугами та негідників, які видають себе за доброзичливих громадян, а насправді прагнуть скористатися цими людьми у найвразливіший момент їхнього життя.

ОБСЄ та Thomson Reuters підготували поради для людей з України, щоб допомогти їм бути обізнаними та залишатися у безпеці.

1. Знати про застережуючі знаки торгівлі людьми. Торговці людьми можуть використовувати різні тактики, у тому числі із залученням жінок або інших осіб, які «викликають довіру», для початкового контакту та вербування. Кожен із нас може стати жертвою торгівлі людьми. Ви можете наражатися на ризик стати жертвою торгівлі людьми, якщо людина, з якою ви перебуваєте або розмовляєте: пропонує роботу з нереально високою зарплатою або умовами, що виглядають занадто гарними, щоб бути правдою; пропонує зустрітися з вами віч-на-віч; пропонує вам гроші; звертається до вас без вашого прохання, наприклад, пропонуючи роботу, транспорт чи іншу допомогу; не віддає вам паспорт чи інші документи, що посвідчують особу, та/або ваш телефон/ноутбук; примушує вас виконувати роботу, надавати сексуальні та інші послуги без вашої згоди та/або використовує психологічний тиск і маніпуляції, щоб отримати вашу згоду і т. д.

2. Знати як мінімізувати ризики: завжди намагайтеся не залишатися наодинці, постійно будьте та переміщайтесь у товаристві інших осіб; не довіряйте свої важливі документи нікому, крім уповноважених осіб – поліції, прикордонникам, співробітникам посольств чи консульств – які мають відповідні посвідчення особи; зробіть копії важливих документів і тримайте їх окремо від оригіналів, також збережіть відскановані копії у своїй електронній пошті або у хмарному сховищі. користуйтеся тільки офіційними джерелами інформації. Багато країн підготували спеціальні сайти/веб-сторінки для українців, а також започаткували гарячі лінії українською мовою; майте із собою контактну інформацію посольств та консульств України в країнах транзиту та призначення. Якщо ви втратили паспорт за кордоном або його вилучили насильно, негайно зверніться до консульства України; не приймайте непроханих пропозицій щодо транспортування від неофіційних осіб; тримайте ваш мобільний телефон зарядженим; підтримуйте зв'язок з рідними, негайно проінформуйте про зміну вашого місця перебування, куди та з ким ви їдете. Узгодьте з рідними «кодове слово», яке вкаже їм, що ви потрапили у небезпеку.

Багато країн зараз запроваджують реєстрацію осіб, які пропонують перевезення чи житло для українців – зверніться до офіційних осіб чи уповноважених волонтерів, щоб перевірити людину, яка пропонує вам такі послуги.

Остерігайтеся пропозицій, які виглядають занадто добре, щоб бути правдою (наприклад, проживання на віллі біля моря або висока зарплата за некваліфіковану роботу). Не вагайтеся консультуватися та інформувати представників влади та волонтерів про такі випадки.

Торгівці людьми використовують соціальні мережі для пошуку потенційних жертв, пропонуючи їм житло чи іншу допомогу. Будьте обережні при контакті з окремими громадянами і, якщо не впевнені, просіть пред'явити посвідчення особи навіть у волонтерів.

Зважте на те, що система допомоги в країнах прийому українців зараз випрацьовується, тому після задоволення першочергових потреб, може виникнути необхідність зачекати з подальшими кроками.

Користуйтеся інформацією з офіційних джерел та обговорюйте питання статусу тимчасового захисту (Інформація для людей, які рятуються від війни в Україні | European Commission (europa.eu)), біженця, шукача притулку за кордоном виключно з уповноваженими/офіційними представниками відповідних установ (правоохоронці, прикордонники, представники уповноважених організацій за кордоном) із перекладачем, якого вам забезпечать.

Інформація іноземних країн щодо надання захисту дуже швидко змінюється, перевіряйте інформацію тільки на офіційному сайті уряду тієї країни, куди прямуєте.

3. Знати як отримати допомогу: якщо до вас звернулась особа, яка пропонує вам підтримку, зокрема житло чи працевлаштування, не поспішайте і візьміть паузу, щоб поставити запитання та ретельно перевірити інформацію, перш ніж приймати рішення. Якщо вам загрожує небезпека і ви маєте доступ до телефону, зателефонуйте в місцеві служби екстреної допомоги, поліцію, на гарячу лінію з питань торгівлі людьми в країні перебування або в посольство України в цій країні.

Корисна контактна інформація: <https://www.helpforukrainians.info>
Якщо Ви опинилися у скрутному становищі за межами України, звертайтеся по допомогу до: Посольства або Консульства України у країні Вашого перебування, де Вам допоможуть отримати документи, що засвідчують Вашу особу, і повернутися на Батьківщину, Національного товариства Червоного Хреста або Червоного Півмісяця, де Вам можуть надати можливість відновити зв'язок з рідними та повідомити їм про своє скрутне становище, Міжнародних, громадських, благодійних організацій, де Ви також зможете отримати допомогу та підтримку.

Заздалегідь підготуйте та тримайте при собі перелік організацій, із зазначенням адреси та номерів телефонів, що працюють у сфері протидії торгівлі людьми.

Список використаних джерел:

1. Буреш І. В. Державне регулювання у сфері протидії торгівлі людьми в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 7. С. 115–118.
2. Лукач Н. М. Концептуальні засади та інституційні механізми протидії глобальній проблемі торгівлі людьми : дис... канд. політ.наук: 23.00.04. Львів, 2016. 214 с.
3. Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами від 02.12.1949 року.
4. Кримінальний Кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
5. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20 вересня 2011 року № 3739 (із змінами).